

Structuurvisie Fryslân Windstreek 2014 IJsselmeer

(21 februari 2014)

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Voorgeschiedenis	3
1.3 Reikwijdte en proces structuurvisie	4
1.4 PlanMER	5
1.5 Relatie met structuurvisie Wind op land van het rijk	5
1.6 Initiatief in het IJsselmeer	6
1.7 Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2 Beleid voor windenergie in het IJsselmeer	7
2.1 Selectie IJsselmeer	7
2.2 Uitgangspunten windenergie in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk	7
2.3 Resultaten planMER	10
2.4 Effect op recreatie en toerisme	10
2.5 Begrenzing en invulling	11
2.6 Randvoorwaarden verdere invulling	12
Hoofdstuk 3 Uitvoering	15
3.1 Windpark	15
3.2 Monitoring effecten	15
Kaart	
Bijlage 1	

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de wereld van windenergie is veel veranderd sinds de vaststelling van het vorige ruimtelijke beleid voor windmolens in Fryslân 'Windstreek 2000'. De urgentie om energie duurzaam op te wekken is toegenomen, de techniek van de windmolens is verder ontwikkeld en de aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving in Fryslân is toegenomen. Als gevolg hiervan voldoet Windstreek 2000 niet meer als ruimtelijk kader.

In januari 2013 hebben de gezamenlijke provincies afspraken met het rijk gemaakt over windenergie. Afsproken is dat de provincies er voor zorgen dat er ruimte gereserveerd wordt om de doelstelling van het rijk van 6000 MW windenergie op het land te halen. Het IJsselmeer wordt hierbij bij het land gerekend. Binnen deze afspraak zal Fryslân 530,5 MW bijdragen.

Het verouderde Windstreek, de afspraken met het Rijk, tezamen met provinciale doelen op het gebied van duurzaamheid zijn de aanleiding om nieuw beleid voor windenergie op te stellen. Met dit beleid willen we ruimte bieden aan windenergie op het IJsselmeer. En met het vaststellen van deze structuurvisie ontstaat voldoende planologische ruimte voor windenergie om te voldoen aan de afspraken die met het rijk gemaakt zijn.

1.2 Voorgeschiedenis

Het streekplan Windstreek 2000 - in 2000 door Provinciale Staten vastgesteld - zet in op de realisatie van 200 MW in 2010 én op het saneren van solitaire molens. Voor de realisatie van de 200 MW is met name ingezet op een windpark in de omgeving van de Afsluitdijk, het Interprovinciaal Project Windpark Afsluitdijk (IPWA). Aan dit park is door het rijk, de provincies Noord-Holland en Fryslân en door 5 gemeenten tussen 1997 en 2002 gewerkt. Uiteindelijk is er bij het rijk onvoldoende draagvlak gebleken voor dit plan en is het niet doorgedaan. Voor het saneren van solitaire molens werd ingezet op realisering van opschalingsclusters. Per gemeente werd 1 (opschalings)cluster toegestaan met windmolens van 40 of 60 meter masthoogte.

In 2007 is het beleid uit Windstreek 2000 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie hebben Provinciale Staten in 2008 besloten om een nieuw beleid voor windenergie op te stellen. Provinciale Staten hebben hierbij aangegeven meer ambitie, verdere opschaling en regionalisering als belangrijke uitgangspunten te zien.

In 2009 is een startnotitie voor het nieuwe windbeleid besproken in de Statencommissie Lân Loft en Wetter. Op basis van de discussie is gestart met de uitwerking van de visie voor het nieuwe beleid.

Dit heeft eind 2010 geleid tot het visiedocument "Houtskoolschets Windstreek 2011". Aan de hand van deze Houtskoolschets is met Friese gemeenten, belangengroepen en ministeries gediscussieerd over een nieuw windbeleid. Het visiedocument heeft hiermee de functie van voorontwerp structuurvisie gehad.

Begin 2011 hebben Provinciale Staten op hoofdlijnen ingestemd met dit visiedocument. Na de verkiezingen van maart 2011 zijn er in het coalitieakkoord 'Nije enerzjy foar Fryslân (2011-2015)' nadere afspraken gemaakt over windenergie. Met name over de plekken waar nieuwe windmolens geplaatst kunnen worden, heeft er een aanscherping van de Houtskoolschets Windstreek 2011 plaatsgevonden.

De Houtskoolschets en het Coalitieakkoord vormden de basis voor de ontwerp structuurvisie Fryslân Windstreek 2012.

1.3 Proces en reikwijdte structuurvisie

De ontwerp structuurvisie Fryslân Windstreek 2012 is in september 2012 ter inzage gelegd. Dit heeft ruim 1200 reacties opgeleverd. Deze reacties zijn samengevat en beantwoord in de Reactienota. Daarnaast zijn er 2 petitie aangeboden, een met 350 handtekeningen en een met 2400 handtekeningen.

De reacties op de ontwerp structuurvisie maken duidelijk dat er bij bewoners uit de aangewezen zoekgebieden veel vragen leven en dat er zorgen zijn over de mogelijke plaatsing van windmolens in hun omgeving. Dit heeft er mede toe geleid dat er geen bestuurlijk draagvlak is binnen de twee gemeenten waar de zoekgebieden zich bevinden. Wij denken dat dit voor een belangrijk deel te maken heeft met het abstractieniveau van de ontwerp structuurvisie en de wijze waarop wij deze geïntroduceerd hebben.

Aan de hand van de reacties is de ontwerp structuurvisie tegen het licht gehouden. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen van het ontwerp. De belangrijkste aanpassing is dat we onderscheid maken tussen het beleid voor windmolens in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk en windmolens op het vasteland van Fryslân.

In deze structuurvisie wordt alleen het beleid voor windmolens in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk vastgelegd, met de voorwaarden die daarbij horen. Het proces om te komen tot een goede invulling van windmolens op het vasteland willen wij opnieuw vormgeven. Daarom maken wij voor windmolens op het vasteland in de besluitvorming eerst een pas op de plaats. Een andere belangrijke aanpassing is dat het gebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk dat wordt aangewezen voor windmolens is aangepast ten opzichte van het ontwerp. Het gebied is verder van de Friese kust komen te liggen maar steekt wel verder het IJsselmeer in.

Het onderscheid tussen het IJsselmeer en het vasteland biedt de mogelijkheid om én voortgang te maken met betrekking tot de afspraken die met het rijk gemaakt zijn én om het proces om te komen tot een goede invulling van windmolens op het vasteland opnieuw vorm te geven.

In deze structuurvisie leggen wij dus alleen het ruimtelijke beleid voor windmolens in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk vast. Voor dit ruimtelijke beleid is het belang van het opwekken van windenergie afgewogen tegen andere belangen zoals ruimtelijke kwaliteit, natuur, leefomgeving, recreatie en toerisme, etc. Het beleid in deze structuurvisie zal worden geborgd in de Verordening Romte.

Vanuit Flevoland verrijzen er in het Friese deel van het IJsselmeer nabij Lemmer ook windmolens. Voor deze molens is de procedure via een rijksinpassingsplan afgerond. Dit gebied wordt niet meegenomen in deze structuurvisie maar telt wel mee voor de afspraken die met het rijk gemaakt zijn.

Kleine windturbines (windmolens met een wiek kleiner dan 3,5 meter) maken geen deel uit van deze structuurvisie. Voor deze kleine windturbines is een apart beleidskader vastgesteld, dat inmiddels vertaald is in de Verordening Romte. Binnen de bebouwde kom mag de gemeente bepalen hoe zij om wil gaan met deze categorie windmolens. Buiten de bebouwde kom zijn ze in principe niet toegestaan maar kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen voor pilots met een innovatief karakter.

Wind op zee maakt ook geen deel uit van deze structuurvisie. In de Waddenzee zijn windmolens op grond van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) niet toegestaan en voor de Noordzee is het rijk bevoegd om ruimtelijke plannen vast te stellen. Binnen andere provinciale beleidskaders willen we wel onderzoeken hoe wij er aan kunnen bijdragen dat inwoners van Fryslân en Friese gemeenten kunnen investeren in wind op zee.

1.4 PlanMER

Voor de structuurvisie is een plan-milieueffectenrapport (plan-MER) opgesteld. Hiermee worden milieubelangen en de duurzaamheidseffecten (people, profit en planet) zoveel mogelijk inzichtelijk gemaakt. Zo krijgen die een volwaardige plaats in de besluitvorming. Het opstellen van een plan-MER is in dit geval nodig omdat de structuurvisie het kader vormt voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten en omdat het in de structuurvisie op te nemen zoekgebied in het Natura 2000 gebied IJsselmeer en nabij het Natura 2000 gebied Waddenzee ligt. Omdat significante negatieve effecten niet zijn uitgesloten is ook een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) nodig.

De kennisgeving van het voornemen om een planMER voor deze structuurvisie op te stellen hebben wij op 12 november 2011 gepubliceerd. Voorafgaand aan het opstellen van het planMER is een notitie Reikwijdte en detailniveau opgesteld. Deze notitie heeft vanaf 14 november 2011 4 weken voor een ieder ter inzage gelegen. De Commissie voor de milieueffectrapportage is om advies gevraagd. De reacties op en de adviezen over de reikwijdte en het detailniveau zijn betrokken bij het opstellen van het planMER.

Het planMER is tegelijk met de ontwerp structuurvisie ter inzage gelegd. De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft mede op basis van de ontvangen reacties op het planMER een advies uitgebracht over het planMER (4 maart 2013, rapportnummer 2594-110).

Op basis van het advies van de commissie is een aanvulling op het planMER gemaakt. In de aanvulling op het planMER is tevens een extra variant in het IJsselmeer onderzocht. De commissie heeft ook een advies uitgebracht over de aanvulling op het planMER (1 juli 2013, rapportnummer 2594-140). Voor een reactie op de adviezen van de Commissie voor de milieueffectrapportage wordt verwezen naar bijlage 1.

Omdat wij in deze structuurvisie alleen een gebied in het IJsselmeer aanwijzen, maken wij nu alleen gebruik van de resultaten van het planMER die betrekking hebben op het IJsselmeer. Wanneer het proces voor windenergie op het vasteland leidt tot (gedeeltelijk) nieuwe locaties voor windmolens worden de milieu- en duurzaamheidseffecten hiervoor opnieuw onderzocht.

Het gebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk waar wij windmolens toe willen staan is mede op basis van het planMER en de aanvulling daarop nader begrensd. Daarnaast zijn mede op basis van het planMER en de aanvulling daarop, randvoorwaarden voor het vervolgtraject opgenomen (zie hst 2.6).

1.5 Relatie met structuurvisie Windenergie op land van het rijk

Het rijk is verantwoordelijk voor projecten voor windenergie groter dan 100 MW. Voor dergelijke projecten is het rijk bevoegd om een rijksinpassingsplan te maken. Als beoordelingskader voor deze inpassingsplannen heeft het rijk de rijksstructuurvisie Windenergie op het Land (SV WOL) opgesteld. Het IJsselmeer maakt deel uit van deze structuurvisie.

Het ontwerp voor de SV WOL heeft vanaf april 2013 ter inzage gelegen. De verwachting is dat deze structuurvisie begin 2014 door het rijk wordt vastgesteld.

In januari 2013 is tussen de gezamenlijke provincies en het rijk o.a. afgesproken dat in de SV WOL alleen gebieden worden opgenomen die de provincies geschikt vinden voor grootschalige windenergie. Voor Fryslân heeft het rijk in het ontwerp voor de SV WOL alleen een gebied in het IJsselmeer opgenomen. Dit gebied komt overeen met het gebied dat in de aanvulling op het provinciale planMER als extra variant is onderzocht. Door ditzelfde gebied ook in onze structuurvisie op te nemen maken wij duidelijk dat wij dat deel van het IJsselmeer geschikt vinden voor een opstelling van meer dan 100 MW en welke randvoorwaarden (zie hst 2.6) daar wat ons betreft bij horen.

Wij zijn daarbij van mening dat het opruimen van oude, weinig renderende molens ook bij rijksprojecten van 100 MW en meer een voorwaarde voor plaatsing van nieuwe windmolens moet zijn.

Het in het IJsselmeer aangewezen gebied heeft een potentie van maximaal 400 MW. Samen met het vermogen dat al in Fryslân is opgesteld ontstaat er planologische ruimte voor 530,5 MW. Hiermee voldoen wij aan de afspraak die met het rijk gemaakt is.

Wij zijn ons er van bewust dat het Friese deel van het IJsselmeer onderdeel uitmaakt van een grotere ruimte. Deze ruimte bestaat uit het hele IJsselmeer en de IJsselmeerkust, de IJssel-Vechtdelta, de Veluwe randmeren en het Markermeer. Daarnaast is er een relatie met de Waddenzee. Een windmolenopstelling in ons deel van het IJsselmeer of in een van de andere gebieden in en rond het IJsselmeer heeft invloed op de beleving van deze totaalruimte. De afweging tussen verschillende grote windmolenparken in en rond het IJsselmeer moet daarom op rijksniveau gemaakt worden. De rijksstructuurvisie Windenergie op Land is hiervoor het kader.

1.6 Initiatief in het IJsselmeer

Voor het IJsselmeer bestaat een concreet initiatief, het Windpark Fryslân. De omvang van dit windpark ligt tussen 250 en 400 MW. Vanwege deze omvang is dit windpark bij het rijk aangemeld voor de rijkscoördinatieprocedure. Het rijk treft de voorbereidingen voor een rijksinpassingsplan en coördineert de vergunningprocedure om het windpark planologisch mogelijk te maken. De verwachting is dat het milieueffectenrapport voor dit windpark begin 2014 gereed is. Dit rapport zal in belangrijke mate van invloed zijn op de uiteindelijke keuze voor de omvang van het windpark. In het milieueffectenrapport zal o.a. duidelijk moeten worden of significant negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen kunnen worden.

1.7 Leeswijzer

Het beleidskader voor windmolens in het IJsselmeer wordt weergegeven in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat over de uitvoering van het beleid.

Hoofdstuk 2. Beleid voor windenergie in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk

2.1 Selectie van het IJsselmeer

Bij het bepalen van de gebieden waar nieuwe windmolens geplaatst kunnen worden, hebben wij een aantal stappen doorlopen. Hierbij hebben wij van grof naar fijn gewerkt, d.w.z. van een hoog naar een steeds lager schaalniveau.

Allereerst hebben wij gebruik gemaakt van het rapport *Fryske Wyn (2009)* van Atelier Fryslân.

Op basis van dit rapport zijn we tot de volgende conclusies gekomen:

- De nieuwste generatie windmolens leveren weliswaar veel energie (MW), maar zijn dermate hoog dat ze vaak schaalconflicten met het landschap opleveren en in dat geval niet meer in het omringende landschap passen;
- Op een beperkt aantal, uitgesproken locaties kunnen de nieuwe windmolens juist een landmark zijn die een extra dimensie aan het landschap toevoegt;
- Wanneer dit wordt gecombineerd met het substantieel saneren van bestaande windmolens elders, is per saldo sprake van een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

In de *Houtskoolschets (2010)* – ons visiedocument ter voorbereiding op de structuurvisie – hebben wij vervolgens gezocht naar landschapstypen waarbinnen grote windmolens inpasbaar kunnen zijn. Gebleken is dat met name grootschalige, open gebieden zoals het IJsselmeer en het kleigebied in aanmerking komen.

In de aanvulling op de planMER is globaal onderzocht hoe de gebieden uit de Houtskoolschets scoren op energieopbrengst, natuur, en leefomgevingskwaliteit. Het IJsselmeer blijkt een gunstige locatie als het gaat om energie opbrengst en leefomgevingskwaliteit maar minder gunstig als het gaat om de effecten op het Natura 2000 gebied.

In het *Coalitieakkoord Nije Enerzjy foar Fryslân (2011-2015)* hebben we het plaatsingsgebied voor windmolens nader aangegeven.

Als gebied voor clusters van windturbines zijn in het Coalitieakkoord opgenomen:

- bij de Afsluitdijk
- de Kop van de Afsluitdijk
- de grootschalige infrastructuur van het klaverblad bij Heerenveen

Van deze gebieden is in deze structuurvisie alleen het IJsselmeer opgenomen.

2.2 Uitgangspunten windenergie in het IJsselmeer

2.2.1. Windenergie is hard nodig

Zoals we in het coalitieakkoord Nije enerzjy foar Fryslân (2011-2015) hebben aangegeven gaan we over op duurzame hernieuwbare energie. Deze overstap maakt ons minder afhankelijk van fossiele energiebronnen, zoals aardolie en aardgas, die eindig zijn.

In het Uitvoeringsprogramma Duurzame Energie 2014-2020 is de duurzame energiemix van 2020 vastgelegd. We zetten in op 16% duurzame energieproductie, 20% energiebesparing en 4000 groene banen. De 16% duurzame energieproductie produceren we met ruim 50% wind, ruim 20% zon en ruim 25% warmte. We hebben berekend dat we hiermee in 2020 voldoende duurzame energie uit wind, zon en warmte opwekken om die ambitie te halen.

We hebben nog een belangrijke duurzame energiebron in onze provincie, namelijk biogas. We verwachten dat we de komende jaren met nieuwe technieken de productie van de huidige vergisters kunnen verhogen. Daarnaast zien we monovergisting en mestraffinage opkomen. En we verwachten een toename van het gebruik van LNG (vloeibaar gas) in het zware transport. Ook zien we een toenemende aandacht voor warmtenetten en geothermie. Deze technieken

staan echter nog in de kinderschoenen. We verwachten dat ze voor de periode na 2020 een steeds groter deel van de duurzame energiemix uit gaan maken.

Naast productie zetten wij in de bebouwde omgeving in op besparing. Energiebesparing speelt namelijk een belangrijke rol in het afremmen van de groei van het energieverbruik en heeft daarmee indirect effect op het behalen van de duurzame energiedoelstelling. Daarnaast zorgt investeren in energiebesparing voor werkgelegenheid in de bouw. Met de inzet van alle vormen van duurzame energie ligt er dus een reële ambitie voor 2020. We zitten op ambitieniveau zelfs boven de 16% en hebben dus een kleine buffer. Hiermee kunnen we eventuele tegenvallers opvangen. Wat ons betreft houdt het met 16% in 2020 ook niet op. Mede dankzij de opkomst van nieuwe technieken, verdergaande energiebesparing en de opkomst van de circulaire economie liggen er kansen voor de volgende stap naar 100% fossiele brandstoffenvrij in 2050. Om dit te kunnen bereiken is windenergie, als onderdeel van de gehele energiemix, nog hard nodig.

In het IJsselmeer kan ruimte gevonden worden om een groot deel van de provinciale ambitie voor windenergie vorm te geven.

2.2.2 Duurzame energie én Ruimtelijke kwaliteit

Tegelijkertijd is de ruimtelijke kwaliteit van Fryslân een belangrijk speerpunt voor ons, zoals wij hebben aangegeven in het Streekplan Fryslân 2007.

De ruimtelijke kwaliteit wordt mede bepaald door landschappelijke- en cultuurhistorische structuren. De belangrijkste structuren hebben wij weergegeven in de structuurvisie *Grutsk op 'e Romte*. De openheid en weidsheid, de beleving van wind en ruimte zijn misschien wel de meest herkenbare kenmerken van Fryslân.

Kenmerkend voor het IJsselmeer is de beleving van een lage horizon, veel lucht en het grootschalige waterpanorama. Hierbij gaat het om de grote, open watervlakte van het IJsselmeer tegen het lange groene lint van de IJsselmeerdijk, die het water begrenst, met daar achter de dorpen en het gaat om de havens met bijbehorende kunstwerken zoals dammen, sluisen, kribben, boeien, bakens en havenlichten.

De plek waar windenergie en het Friese landschap elkaar logischerwijs vooral ontmoeten, is in de grootschalige, open landschappen. Wij zijn ons er van bewust, dat er een spanningsveld bestaat tussen het realiseren van zoveel mogelijk duurzame energie met behulp van windmolens enerzijds, en het behouden en ontwikkelen van de in *Grutsk op 'e Romte* aangegeven structuren anderzijds. De uitdaging is de provinciale ambities voor het opwekken en toepassen van duurzame energie te realiseren en tegelijkertijd de ruimtelijke kwaliteit van het IJsselmeer te bewaren. Om die reden willen wij niet overal in het Friese deel van het IJsselmeer nieuwe windmolens toestaan. Wij kiezen voor een concentratie van windmolens op één plek in het IJsselmeer. Dit biedt de mogelijkheid een markante opstelling van windmolens, die een 'landmark' vormt in het IJsselmeer.

2.2.3 Meer windenergie opwekken met minder molens

Wij willen meer energie opwekken met minder windmolens. Als er nieuwe molens worden gebouwd, moeten er oude windmolens worden afgebroken en opgeruimd. Moderne windmolens zijn groter dan hun voorgangers en leveren in verhouding veel meer stroom op. Dit draagt bij aan onze doelen voor duurzame energie en onze doelen voor ruimtelijke kwaliteit.

Wij vinden sanering van windmolens ook wenselijk als het rijk een inpassingsplan voor een windpark in het IJsselmeer vaststelt. Wij kunnen de sanering in die situatie echter niet afdwingen, als het rijk in de rijksstructuurvisie Windenergie op het Land sanering niet verplicht stelt. Toch streven wij ernaar dat er in het IJsselmeer voor elke 4 megawatt (MW) die gebouwd wordt er 1 MW op het vasteland van Fryslân wordt afgebroken. Wij zullen dit opnemen in de Verordening Romte Fryslân.

Wij kiezen ervoor de verhouding tussen het aantal te bouwen en af te breken molens uit te drukken in MW en niet in masten zoals we dat in Windstreek 2000 deden. De reden hiervoor is dat op deze wijze de saneringsopgave voor de verschillende projecten het zelfde is. Het maakt financieel nogal uit of er een molen van 80 kilowatt gesaneerd wordt of een molen van 500 kilowatt. Wij beseffen echter dat er veel factoren zijn die bepalen of de gestelde verhouding haalbaar is. Vanuit een project kan gemotiveerd een andere saneringsverhouding worden voorgesteld. De basis blijft dat voor elk project in elk geval meer windmolens gesaneerd worden dan dat er in het project gebouwd worden.

Voor sanering hebben wij uiteraard de medewerking van huidige windmolen-eigenaren nodig. We zoeken naar mogelijkheden om het saneren van bestaande windmolens ten behoeve van een windpark in het IJsselmeer te begeleiden.

2.2.4 Draagvlak door benutten economische effecten

Met windenergie wordt geld verdiend door eigenaren van molens, door onderhoudsbedrijven en door producenten van windmolens. Windmolens in Fryslân zijn in de huidige situatie grotendeels in handen van agrariërs en dragen zo bij aan de Friese economie. Deze economische kant van windenergie willen wij blijven benutten, zoals wij hebben aangegeven in de Economische beleidsvisie Fryslân 2012.

Het draagvlak voor windmolens in het IJsselmeer kan vergroot worden als een grotere groep inwoners van Fryslân baat heeft bij windenergie. Inwoners van Fryslân moet dan ook de mogelijkheid geboden worden om financieel te participeren in een windpark in het IJsselmeer. Wij zetten er op in dat de revenuen van windenergie in het IJsselmeer zoveel mogelijk ten goede komen aan de lokale en regionale economie in Fryslân. Met het geld uit windenergie kunnen, naar voorbeeld van de huidige dorpsmolens in Fryslân, bijvoorbeeld voorzieningen in dorpen gefinancierd worden.

2.2.5 Heroverweging van een windpark in het IJsselmeer moet op termijn mogelijk zijn

Wij vinden het wenselijk om een opstelling van windmolens in het IJsselmeer op termijn te kunnen heroverwegen. Wij vinden het daarom van belang dat de overheid die een bestemmingsplan of een inpassingsplan voor een windpark in het IJsselmeer vaststelt met de ontwikkelaar contractueel afspraken maakt over de levensduur van het windpark. Deze periode moet voldoende lang zijn om een project rendabel te maken. Na afloop van de afgesproken periode kan er opnieuw een afweging over windmolens worden gemaakt. Als blijkt dat windenergie niet meer nodig of wenselijk is, kunnen de molens worden afgebroken en kan de bestemming worden gewijzigd. Als blijkt dat windenergie nog steeds nodig en wenselijk is, kan de plaatsing van nieuwe windmolens overwogen worden.

2.2.6 Doelstelling windenergie 2020

Met het oog op onze doelstellingen voor het opwekken van duurzame energie en onze doelstelling voor de ruimtelijke kwaliteit in Fryslân en de afspraken die wij in IPO verband met het rijk gemaakt hebben, stellen wij ons als doel om windenergie te laten doorgroeien naar een opgesteld vermogen van 530,5 MW in 2020.

Voor het aangewezen gebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk gaan we uit van een opgesteld vermogen van maximaal 400 MW.

Het huidige opgesteld vermogen in Fryslân is 160 MW.

2.3 Resultaten planMER (inclusief aanvulling op de planMER)

In het planMER zijn de effecten van windmolens in de zoekgebieden uit het Coalitieakkoord onderzocht. Voor deze structuurvisie maken we gebruik van de informatie over het IJsselmeer. Er zijn twee alternatieven gemaakt om de milieueffecten te bepalen:

- een maximaal alternatief
- een optimaal alternatief

Eerst is het maximale alternatief gemaakt en beoordeeld. De zoekgebieden zijn hierbij voorzien van een logische en zo ruim mogelijke begrenzing. Vervolgens zijn de zoekgebieden, zoveel als technisch mogelijk, ingevuld met windmolens. Op basis van de effecten van dit alternatief is binnen de zoekgebieden het optimale alternatief ontwikkeld en beoordeeld. Dit optimale alternatief gaat uit van de plaatsing van zoveel mogelijk windenergie tegen zo min mogelijk negatieve effecten. Binnen dit alternatief worden minder windmolens geplaatst dan bij het maximale alternatief.

In de aanvulling op het planMER is voor het IJsselmeer een extra variant onderzocht (zie hoofdstuk 7 van de aanvulling op het planMER). Deze variant ligt verder van de Friese kust en steekt verder het IJsselmeer in. In de aanvulling op het planMER is de samenvattende tabel met de scores van de varianten opgenomen.

In het planMER zijn molens van 5 MW als basis genomen. Beschreven wordt of de beoordeling van de effecten aanzienlijk anders zou uitpakken als er sprake zou zijn van aanzienlijk kleinere (3 MW) of aanzienlijk grotere windmolens (8 MW). Samengevat leidt dit tot het volgende beeld:

- de energieopbrengst is bij 3 MW molens kleiner en bij 8 MW groter
- de effecten op natuur zijn vergelijkbaar
- de effecten op ruimtelijke kwaliteit zijn bij 3 MW vergelijkbaar of iets slechter (visuele rust) en bij 8 MW vergelijkbaar of iets beter (visuele rust)
- de effecten op woon- en leefomgeving en gezondheid zijn voor 3 MW en 8 MW vergelijkbaar met 5 MW. Alleen bestaat de kans dat de 8 MW molen te hoog is voor de laagvliegroute van Defensie.

Het planMER maakt duidelijk dat de plaatsing van windmolens, ook in de verschillende varianten van het optimale alternatief, effecten heeft op verschillende aspecten. Het optreden van deze effecten is afhankelijk van de concrete invulling van het gebied. De negatieve effecten zijn in deze structuurvisie vertaald in randvoorwaarden voor de concrete invulling van het gebied.

Een van de resultaten van het planMER is dat significant negatieve effecten op een aantal beschermde vogelsoorten op voorhand niet uit te sluiten zijn. Dit heeft te maken met het abstractieniveau van het planMER (er is nog niet bekend hoeveel windmolens er komen en waar die komen te staan) en met de beschikbare informatie over vogels. Dit is uiteraard een belangrijk aspect bij de nadere invulling van het zoekgebied. Bij de concrete invulling van het zoekgebied is een absolute voorwaarde dat dit goed onderzocht wordt in het projectMER. Op basis van de concrete omvang en het type molen van een park en nadere informatie over aanwezige vogels moet aangetoond worden dat de molens binnen de geldende natuurwetgeving gerealiseerd kunnen worden.

Los van deze eis zijn we als provincie bevoegd gezag voor het afgeven van de Nb-wetvergunning. Ook via dat spoor zien wij er op toe dat een concrete invulling van het plangebied in het IJsselmeer binnen de kaders van de wetgeving blijft.

2.4 Effecten op recreatie en toerisme

In de planMER is aangegeven dat door een windmolenpark in het IJsselmeer de mogelijkheden voor recreatie worden beperkt en dat dit kan leiden tot minder werkgelegenheid (het totale effect van windmolens in het IJsselmeer op werkgelegenheid wordt overigens beoordeeld als licht positief).

Voor de rijksstructuurvisie Windenergie op land is ten aanzien van recreatie en toerisme geconcludeerd dat er geen onderzoeken zijn die aantonen dat windmolens afbreuk doen aan de aantrekkingskracht op toerisme c.q. het toeristisch verdienpotentieel. In de planMER die voor de rijksstructuurvisie is opgesteld wordt voor gebieden, waaronder het IJsselmeer, waar de functie toerisme een belangrijk onderdeel is van de regionale economie, wel een negatieve score toegekend. Deze score dient als aandachtspunt gelezen te worden. Bij een eventuele planuitwerking in deze gebieden moeten de gevolgen voor het toerisme in beeld worden gebracht.

Het European Tourism Futures Institute (ETFI), onderdeel van Stenden University Leeuwarden, heeft in 2013 een analyse uitgevoerd van beschikbare literatuur over de effecten van de aanleg en/of aanwezigheid van een windmolenpark op het toerisme.

Het ETFI concludeert o.a. dat een positief dan wel negatief effect van de aanleg van een windmolenpark in kustgebieden op bestaand toerisme niet aan te tonen is.

Mede op basis van de conclusies van ETFI verwachten wij dat als er negatieve effecten van windmolens in het IJsselmeer op recreatie en toerisme zijn, deze beperkt en tijdelijk zullen zijn. We zijn ons er echter van bewust dat de onderzoeken die bij de literatuurstudie van ETFI betrokken zijn niet specifiek gericht zijn op de situatie in het IJsselmeer. Om die reden nemen wij als randvoorwaarde voor de concrete invulling van het gebied op dat de effecten op recreatie en toerisme nader onderzocht worden.

2.5 Begrenzing en invulling

De begrenzing van het gebied waarbinnen windmolens in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk geplaatst mogen worden is gebaseerd op het gebied dat in de aanvulling op de planMER als extra variant is onderzocht (optimaal Alternatief 2 Langs de Afsluitdijk). Hierbij wordt een afstand van minimaal 6 km tot de Friese kust aangehouden en minimaal 500 meter tot de Afsluitdijk. Uit het planMER blijkt dat vooral de effecten op natuur en ruimtelijke kwaliteit in het optimale alternatief aanzienlijk gunstiger zijn dan bij het maximale alternatief. De begrenzing van het voor windmolens aangewezen gebied wordt aangegeven op de kaart "windenergie in het IJsselmeer" in deze structuurvisie.

Voor de invulling van het zoekgebied gaan we uit van één ruimtelijk ontwerp voor het hele gebied met de uitstraling van een landmark. Het ontwerp zal bestaan uit een cluster met meerdere lijnopstellingen. Binnen het ontwerp wordt uitgegaan van één type windmolen. Hierdoor ontstaat een cluster dat als een zelfstandige opstelling herkenbaar is. Wij streven naar een evenwichtig en zo rustig mogelijk beeld.

Binnen het ontwerp bestaat de mogelijkheid voor meerdere initiatieven mits afdoende op elkaar afgestemd. De planvorming binnen het zoekgebied zal moeten uitwijzen hoeveel MW hier daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. De maximale omvang van een opstelling voor windmolens in dit gebied is 400 MW.

2.6 Randvoorwaarden voor de verdere invulling

De planvorming binnen het voor windmolens aangewezen gebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk zal moeten uitwijzen welke effecten een definitief plan op de omgeving heeft. Er moet uiteraard voldaan worden aan de wettelijke kaders. Mede op basis van de uitkomsten van de planMER benoemen we een aantal randvoorwaarden voor de verdere invulling van het zoekgebied. Ruimtelijke plannen voor de concrete invulling van het gebied worden aan deze randvoorwaarden getoetst.

Met in achtneming van de gestelde randvoorwaarden vinden wij een opstelling van maximaal 400 MW in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk aangewezen gebied aanvaardbaar.

Natuur

Met de plaatsing van windturbines in het zoekgebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk bestaat de kans op afname van de kwantiteit en kwaliteit van leefgebied en populatie van een aantal beschermde soorten. Het gaat onder anderen om broedvogels die op grotere afstand van de Friese IJsselmeerkust en Afsluitdijk foerageren.

Onderzocht moet worden of en hoe significante negatieve effecten op een aantal beschermde natuurwaarden waarvoor de Natura 2000 gebieden IJsselmeer en Waddenzee zijn aangewezen als gevolg van de plaatsing van windmolens, voorkomen kunnen worden. Wij toetsen of de effecten binnen de kader van de Nb-wet aanvaardbaar zijn.

Leefbaarheid

De afstand van windmolens tot de bebouwing moet worden onderzocht. Het gaat dan vooral om de woningen bij Kornwerderzand. De windmolens moeten zo geplaatst worden dat effecten op de leefomgeving, (slagschaduw, geluid, veiligheid) zo beperkt mogelijk zijn. Indien nodig worden er mitigerende maatregelen getroffen.

Ruimtelijke kwaliteit/landschap/cultuurhistorie

De negatieve effecten op ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie moeten zo beperkt mogelijk zijn. Wij vinden het in verband hiermee van belang dat op verschillende schaalniveaus, het volgende wordt onderzocht:

- de afstand van een windpark tot de Friese kust. Van belang hierbij is dat de karakteristieken van de IJsselmeerkust zo veel mogelijk beleefbaar en zichtbaar blijven vanaf de Afsluitdijk
- de afstand van een windpark tot cultuurhistorische elementen als de Afsluitdijk, het beschermde dorpsgezicht Kornwerderzand, de Stelling van Kornwerderzand met de schootsvelden aan beide zijden van de Afsluitdijk.
- de invloed van de opstelling op de grootschalige openheid van het IJsselmeer (als totaal) en de Waddenzee en op de beleving van de horizon (inclusief de waterbeleving onder de opstelling).
- Invloed op de visuele rust zowel bij daglicht als 's nachts.

De structuurvisie *Grutsk op 'e Romte* is daarbij ons toetsingskader.

Recreatie en toerisme

Het effect van een opstelling van windmolens in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk op recreatie en toerisme moet nader worden onderzocht. Per saldo moet er geen onevenredig negatief effect zijn van een opstelling van windmolens in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk op recreatie en toerisme in en rond het IJsselmeer.

Ambities op en rond de Afsluitdijk

Er zal afstemming moeten plaatsvinden met de ambities ten aanzien van de ontwikkeling van en rond de Afsluitdijk in het kader van het regionale programma De Nieuwe Afsluitdijk.

Belangen Defensie

Bij de invulling van het zoekgebied moet rekening worden gehouden met de belangen van Defensie. Die hebben te maken met verstoring van radarposten, met de hoogtebeperking binnen de laagvliegroute en met het schietterrein ten westen van het voor windmolens aangewezen gebied.

Participatie

Inwoners van Fryslân moeten in de gelegenheid worden gesteld om financieel te participeren in een windpark in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk .

Sanering

Als er nieuwe molens worden gebouwd, moeten er oude windmolens worden afgebroken en opgeruimd. Wij streven ernaar dat er in het IJsselmeer voor elke 4 megawatt (MW) die gebouwd wordt er 1 MW op het vasteland van Fryslân wordt afgebroken.

Eindigheid windpark in het IJsselmeer

De overheid die een inpassingsplan of bestemmingsplan voor een windpark in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk vaststelt, maakt afspraken met de ontwikkelaar over het moment waarop de molens weer worden afgebroken.

Vervolgproces

Binnen het aangewezen gebied en in de directe nabijheid ervan zijn natuurwaarden aanwezig, wordt gerecreëerd (met name vaarrecreatie en het Kazemattenmuseum), vindt visserij en andere bedrijvigheid plaats en ligt het beschermde dorpsgezicht Kornwerderzand.

Vanwege de (mogelijke) effecten van windmolens op natuur, recreatie, bedrijvigheid en de leefomgeving en vanwege het draagvlak voor de invulling van het aangewezen gebied vinden wij het van belang dat de bewoners en ondernemers in en rond het gebied en de belangengroepen voor natuur en milieu en (water gerelateerde) recreatie actief betrokken worden bij die invulling.

Daarnaast vinden wij het van belang dat deskundigen van gemeente en provincie op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, leefomgeving en recreatie en toerisme betrokken worden bij de ontwerpogave binnen het gebied.

Hoofdstuk 3. Uitvoering

3.1 Windpark

Wij gaan er vanuit dat marktpartijen het initiatief nemen om te komen tot een project binnen het aangewezen gebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk .

Voor de invulling van het aangewezen gebied bij de Afsluitdijk bestaat een initiatief dat groter is dan 100 MW, het Windpark Fryslân. De initiatiefnemer gaat uit van een windpark van 250 tot 400 MW. Dit project is door de initiatiefnemer bij het rijk aangemeld voor de rijkscoördinatieregeling. Omdat het rijk bevoegd is om inpassingsplannen te maken voor initiatieven groter dan 100 MW, gaan wij er vanuit dat het zoekgebied via een rijksinpassingsplan wordt ingevuld. Wij zijn bestuurlijk en ambtelijk betrokken bij deze ontwikkeling.

Wij zullen onze invloed aanwenden om de randvoorwaarden voor de nadere invulling van de locatie en onze wensen op het gebied van sanering, participatie en de eindigheid van het project, op te laten nemen bij de ontwikkeling van dit initiatief en het op te stellen rijksinpassingsplan.

Wanneer het rijk bevoegd is om een inpassingsplan vast te stellen kunnen wij sanering van bestaande molens niet afdwingen. Wij zullen in die situatie wel de mogelijkheid onderzoeken om financieel deel te kunnen nemen in een windpark in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk . Als mede-eigenaar van het windpark kunnen wij inzetten op sanering van bestaande molens en financiële participatie van omwonenden en ondernemers in de omgeving van het windpark .

Daarnaast onderzoeken we ten behoeve van de begeleiding van de sanering van bestaande windmolens de mogelijkheden voor een windbank. De windbank kan een hulpmiddel zijn om bestaande windmolens te waarderen en te koppelen aan nieuwe projecten.

Wanneer het Windpark Fryslân niet doorgaat en er een ander initiatief komt dat kleiner is dan 100 MW zullen wij hiervoor, na overleg met de gemeente, een inpassingsplan opstellen.

Het gebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk waar windmolens worden toegestaan en de randvoorwaarden voor de invulling van het gebied worden geborgd in de Verordening Romte.

3.2 Monitoring en evaluatie effecten

In de PlanMER heeft een kwalitatieve inschatting plaatsgevonden van mogelijke effecten op basis van expert judgement. Deze verwachte effecten worden nog verder getoetst bij de nog op te stellen milieueffectrapporten voor de invulling van de zoekgebieden en na realisatie van windmolens in de zoekgebieden.

Binnen twee jaar nadat er windmolens in het zoekgebied zijn geplaatst voeren onderzoeken wij de daadwerkelijke optredende effecten en zullen wij deze vergelijken met voorspelde effecten. Daarbij kunnen de in de planMER aangegeven leemten in kennis mogelijk worden opgevuld. Deze vergelijking van voorspelde en werkelijke effecten kan leiden tot aanvullende mitigerende maatregelen.

Kaart

Bijlage 1. Advies commissie voor de Milieueffectenrapportage

In maart 2013 heeft de commissie voor de Milieueffectenrapportage (de MER) een advies uitgebracht over de planMER. Dit advies van de MER heeft geleid tot een aanvulling op de planMER. Deze aanvulling is aan ook aan de MER voorgelegd. In juli 2013 heeft de MER een advies op de aanvulling uitgebracht. Hieronder worden de hoofdpunten uit beide adviezen weergegeven. Aangegeven wordt hoe met deze adviezen wordt omgegaan.

1. Advies plan MER (4 maart 2013, rapportnummer 2594-110).

De Commissie is van oordeel dat in het MER niet alle essentiële informatie aanwezig is om het milieubelang voldoende te kunnen laten meewegen in de besluitvorming over de structuurvisie. Niet of onvoldoende duidelijk is:

- welke kansen uit oogpunt van windenergie en milieu verloren zijn gegaan door de inperking tot vier zoekgebieden in de provincie;
- wat per zoekgebied het binnen de wettelijke eisen te realiseren maximale vermogen is, en vervolgens of en welke landschappelijk aanvaardbare opstellingen dan zijn te realiseren;
- of eventueel concentratie van windturbines in één zoekgebied en (gedeeltelijke) vrijwaring van meer gevoelige/kwetsbare zoekgebieden kan plaatsvinden, en wat de relatieve milieueffecten daarvan zijn;
- of op basis van voorgaande punten de provinciale ambitie van minimaal 400 MW windenergie gerealiseerd kan worden;
- wat de afwegingsmogelijkheden zijn tussen maximalisatie van windenergieopbrengst enerzijds en minimalisatie van effecten op landschap, natuur en leefomgeving anderzijds.

Om hier duidelijkheid over te krijgen adviseert de Commissie om in een aanvulling op het MER:

- in te gaan op welke wijze de zoekgebieden zijn geselecteerd en welke rol het milieu- en natuurbelang daarbij hebben gespeeld;
- een inschatting te maken van de mate waarin, en via welke aanpassingen en/of mitigerende maatregelen de alternatieven naar verwachting kunnen voldoen aan de eisen vanuit wet- en regelgeving (met name geluid, externe veiligheid en natuur);
- per zoekgebied globaal meerdere opstellingen te verkennen, en verschillen voor landschap en leefomgeving inzichtelijk te maken;
- een vergelijking te maken tussen de zoekgebieden ten aanzien van de geschatte bandbreedte aan het vermogen, dat binnen de wettelijke eisen te realiseren is, en de daarmee samenhangende milieueffecten. Geef aan in welke mate concentratie van windturbines in één zoekgebied en (gedeeltelijke) vrijwaring van meer gevoelige/kwetsbare zoekgebieden kan plaatsvinden, en wat de relatieve milieuvoordelen daarvan zijn;
- een beschrijving te geven van de (verschillen in) effecten van toepassing van grote respectievelijk kleine turbines;
- een analyse te maken van trekbewegingen van broedvogels en niet-broedvogels en aan de hand hiervan een inschatting te maken van de mogelijke effecten op vogels, rekening houdend met cumulatieve effecten;
- bij mogelijke significante gevolgen in een aanvulling op de Passende beoordeling aan te geven of de zekerheid kan worden verkregen dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 niet worden aangetast;
- duidelijk te maken of en hoe de provinciale ambitie van minimaal 400 MW windenergie gerealiseerd kan worden, met een schatting van de bandbreedte per zoekgebied.

Uit de zienswijzen blijkt dat het nieuwe windbeleid zoals uitgewerkt in de ontwerpstructuurvisie veel vragen en ook weerstand oproept. In relatie daarmee adviseert de Commissie in het vervolgproces te komen tot een nadere afweging tussen en afbakening van de zoekgebieden, en per zoekgebied tot een nadere invulling van het op te stellen vermogen, het daarvoor benodigde ontwerp en de aanpak van sanering. Onderzoek daarbij de consequenties / perspectieven voor, en afstemming met andere gebiedsfuncties zoals wonen en werken, toerisme en recreatie, landschap/cultuurhistorie en natuur. Het op basis daarvan formuleren van heldere ruimtelijke en milieurandvoorwaarden voor de ontwikkeling van concrete initiatieven binnen een gebied zal mogelijk ook bijdragen aan het creëren van duidelijkheid voor en mogelijk draagvlak bij belanghebbenden.

Reactie op het advies

De door de commissie genoemde punten hebben geleid tot een aanvulling op de planMER. Deze aanvulling is aan de commissie voorgelegd.

2. Advies aanvulling op de planMER (1 juli 2013, rapportnummer 2594-140)

De Commissie is van oordeel dat met de aanvulling beter inzicht is ontstaan over:

- landschappelijke overwegingen bij de inperking tot drie zoekgebieden binnen de provincie;
- het binnen de wettelijke geluidsnormen te realiseren maximale vermogen binnen de zoekgebieden 'Kop van de Afsluitdijk' en 'Klaverblad Heerenveen'.

De aanvulling maakt echter niet duidelijk:

- hoeveel potentieel voor op te stellen windenergievermogen verloren gaat door het laten afvallen van andere gebieden voor windenergie in de provincie Fryslân;
- of voor alle wel onderzochte gebieden/locaties naar verwachting voldaan kan worden aan de vereisten vanuit de natuurwetgeving. Aangegeven is dat dit per concreet initiatief vastgesteld zal moeten worden;
- welke landschappelijk opstellingen per zoekgebied mogelijk zijn binnen de wettelijke vereisten voor natuur en geluid, bijvoorbeeld door te variëren met turbinehoogte en -opstelling. Ook dit wordt doorgeschoven naar de fase van individuele projecten;
- of met de huidige zoekgebieden de provincie haar ambitie van minimaal 400 MW (dan wel het aanbod aan het Rijk van 530 MW) windenergie voor 2020 daadwerkelijk kan realiseren.

Eindoordeel

De Commissie constateert dat door bovenstaande beperkingen en het doorschuiven van onderwerpen naar vervolgbesluitvorming risico's blijven bestaan op voor het milieu suboptimale keuzes en zelfs het niet realiseren van de windenergieambities. Zij acht daarmee niet alle essentiële informatie voor de besluitvorming aanwezig en adviseert vóór de besluitvorming over de structuurvisie in ieder geval nog:

- in tabel 2.1 alle zoekgebieden zoals genoemd in de Houtskoolschets op te nemen, met daarbij per gebied, naast de effecten op natuur en kwaliteit van de leefomgeving, ook het potentieel (orde van grootte) aan op te wekken windvermogen. Daarmee wordt duidelijk welke kansen qua energieopbrengst in relatie tot natuur- en milieueffecten zijn blijven liggen door de (politiek-bestuurlijke) keuze voor de gebieden 'Kop van de Afsluitdijk', 'Ijsselmeer' en 'Klaverblad Heerenveen';

- aannemelijk te maken dat het plan, in combinatie met andere plannen, projecten en handelingen, de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet zal aantasten. Mocht blijken dat ondanks mitigerende maatregelen aantasting niet kan worden uitgesloten, zal alsnog naar alternatieve gebieden voor windenergie in de provincie Fryslân gezocht moet worden om de ambitie van minimaal 400 MW windenergie daadwerkelijk te realiseren.

Reactie:

Omdat wij in de structuurvisie voor alleen een gebied in het IJsselmeer voor windmolens aanwijzen, maken wij alleen gebruik van de resultaten van het planMER die betrekking hebben op het IJsselmeer.

Om die reden werken wij de 4 punten waarop de aanvulling op het planMER volgens de commissie voor de m.e.r. nog geen antwoord geeft, nu niet verder uit.

Dat is ook de reden dat wij niet ingaan op het advies van de commissie voor de m.e.r. (in haar eindoordeel) m.b.t het aanpassen van tabel 2.1.

Het proces om te komen tot een goede invulling van windmolens op het vasteland wordt opnieuw vormgegeven. Indien onderdelen van het advies van de Commissie m.e.r. (2013) dan nog relevant zijn worden deze meegenomen.

Wij volgen het deel van het advies van de commissie voor de m.e.r. dat betrekking heeft op de effecten op Natura 2000 gebieden ook niet op. Wij menen dat het globale abstractieniveau van de structuurvisie en de daarbij behorende planMER en passende beoordeling niet toe laat dat een finale beoordeling kan worden gegeven van eventuele significantie van negatieve effecten. Daarom kan niet op voorhand worden uitgesloten dat significant negatieve effecten op beschermde soorten optreden.

Bovendien menen wij dat een gedetailleerde uitwerking van een windproject pas in detail duidelijk kan maken welke effecten er op gaan treden. De structuurvisie geeft de kaders aan waarbinnen het mogelijk moet zijn een project te definiëren dat past binnen de spelregels van de Nb-wet.

In de aanvulling op het planMER is daarom ingegaan op verschillende mitigerende maatregelen. Wij zijn van mening dat wanneer er bij concrete invulling van een project in het IJsselmeer, (wanneer bekend is hoeveel windmolens er komen te staan en waar die komen te staan) rekening gehouden wordt met deze mitigerende maatregelen, pas definitief beoordeeld worden of er significante negatieve effecten zullen optreden. Om die reden wijzen wij in deze structuurvisie toch een zoekgebied voor windmolens in het IJsselmeer aan.

Wij stellen daarbij wel randvoorwaarden aan het vervolgtraject.

Daarnaast adviseert de Commissie met de structuurvisie ook:

- per gebied een ruimtelijke visie uit te werken met daarin de relatie tussen landschap, leefomgeving en natuur. Betrek daarbij de saneringsopgave. Stel op basis van deze visie ontwerpprincipes vast teneinde landschappelijk aanvaardbare turbinegroottes en – opstellingen te realiseren, als ook bij concrete initiatieven eventuele afstemmingsproblemen tussen gebieden / locaties te voorkomen. Geef daarbij aan hoe invulling wordt gegeven aan de adviezen qua ontwerpprincipes zoals opgenomen in de Structuurvisie Wind op Land. Beschrijf per gebied wat de gevolgen van de toepassing van de gekozen ontwerpprincipes zijn voor het maximaal op te stellen vermogen;
- aan te geven welk toetsingskader de provincie zal hanteren bij de beoordeling van een concrete initiatieven en hoe zij invulling zal geven aan het proces teneinde de steun van de directe omgeving te verkrijgen. De structuurvisie Wind op Land wijst in dit verband op het belang van een participatieve benadering, waarbij diverse instrumenten een rol kunnen spelen

Reactie:

In de ontwerp structuurvisie was per zoekgebied al een ruimtelijke visie gegeven. Voor de uitwerking is een proces opgenomen waarbij voorgeschreven is dat omwonenden en ondernemers in en rond het zoekgebied betrokken worden bij de verdere invulling. Hiermee was al invulling gegeven aan de adviezen van de commissie ten aanzien van de structuurvisie.